

Oficina del Congrés
Avinguda Paral·lel, 52
08001 Barcelona
Tel. 93 483 18 58
gencat.cat/benestarsocialfamilia/gentgran/congres
congresnacionalgentgran.bsf@gencat.cat

Conclusions de la ponència A: “Persona, societat i benestar”

Iniciem aquest document de conclusions amb el repte de sintetitzar una ponència que ha gaudit de prop de 300 aportacions al document base i gairebé 900 esmenes provinents de les delegades i els delegats del 7è Congrés Nacional de la Gent Gran. Una ponència que descriu un escenari molt complicat de crisi econòmica que estem vivint des de fa uns anys i que veiem complicat de resoldre, així com decisions criticables i actuacions reprobables a les quals volem respondre amb propostes constructives fonamentades en la transparència, la justícia i la manera de fer costat principalment a totes les persones que es troben en situació de vulnerabilitat. No volem renunciar a l'estat del benestar assolit, alhora que volem seguir construint un futur millor per a les noves generacions.

Pensem que el model econòmic i social neoliberal s'ha esgotat, i també el benestar entès només en termes econòmics i materials. Ens cal contruir plegats un desenvolupament sostenible, possibilitats reals de participació política i social, així com un desenvolupament que consideri totes les dimensions de la persona, de les organitzacions i de la societat que garanteixi per sobre de tot les necessitats bàsiques de tothom.

Estat del benestar, crisi econòmica, distribució més justa, igualtat d'oportunitats i coresponsabilitat

L'estat del benestar que a nosaltres, les persones grans, ens ha costat molts esforços d'aconseguir ha quedat greument tocat, i això té efectes directes en els treballadors, els pensionistes i les classes mitjanes... i, en general, en la població més vulnerable. Hi ha una reducció generalitzada dels salaris, uns índexs elevats d'atur, un empobriment de les famílies, els joves tenen moltes dificultats per emprendre un

Oficina del Congrés
Avinguda Paral·lel, 52
08001 Barcelona
Tel. 93 483 18 58
gencat.cat/benestarsocialfamilia/gentgran/congres
congresnacionalgentgran.bsfgencat.cat

projecte de vida independent, i en molts casos les pensions de les persones grans estan esdevenint el suport de moltes famílies.

S'han de seguir reajustant els efectes d'una distribució inadequada de la riquesa creada en el conjunt de la societat. Ens volen fer creure que la crisi s'ha produït perquè hem viscut per sobre de les nostres possibilitats, pels efectes dels drets laborals assolits o per les bonances del nostre sistema de pensions, o també per gaudir d'un estat del benestar incipient. S'estan fent atacs a la gestió pública de la protecció social, amb el plantejament que públic és igual a ineficient i desprestigiant les persones que treballen en aquest sector.

Davant d'aquesta situació tan delicada, hem de defensar els sistemes públics de protecció social, perquè d'això depèn el nostre benestar i el de les generacions futures. Hem de canviar la situació, no conformar-nos i fer tot el que sigui possible per millorar-ho.

Solidaritat, persona i participació

La comunitat es nodreix de la valoració de les persones i la seva experiència, superant l'individualisme i el materialisme, afavorint les relacions humanes, enfortint els valors essencials per generar consciència. L'associacionisme i la participació diversa i plural són unes vies excel·lents per avançar en aquesta línia i assegurar així que ningú ni cap col·lectiu quedi exclòs de la societat, que tothom pugui desenvolupar les seves capacitats personals, que se li respectin els drets i que tots plegats avancem en la voluntat de gaudir d'una vida plena.

Certament hi ha múltiples mostres solidàries que tracten de donar suport a les situacions de vulnerabilitat i la realitat ens demostra que les societats més cohesionades socialment, en general, són les més productives econòmicament i les menys afectades per les crisis cícliques del sistema econòmic actual.

Les persones grans podem contribuir a forjar un país compromès

Oficina del Congrés
Avinguda Paral·lel, 52
08001 Barcelona
Tel. 93 483 18 58
gencat.cat/benestarsocialfamilia/gentgran/congres
congresnacionalgentgran.bsfi@gencat.cat

profundament amb la qualitat democràtica. Som gent preparada i, a més de mantenir vius els òrgans de participació de la gent gran, que ha de ser plenament considerada pels responsables polítics, hem de ser presents en la presa de decisions per deixar sentir la nostra veu en espais participatius intergeneracionals formats per gent diversa. Hem d'ampliar la nostra participació política aconseguint que el Parlament de Catalunya es doti de diputats i diputades més grans de 60 anys.

Educació, sensibilització, desenvolupament personal, vida plena

L'educació és llibertat i per això cal mantenir-la durant tota la vida. El model de cultura del ser s'aconsegueix amb el de la cultura del saber. Per això hem de fomentar la cultura humanista, on els drets i deures són clau per al desenvolupament humà, on les persones han d'estar sempre en el centre de les decisions, a la vegada que cal voluntat i coresponsabilitat per dotar les iniciatives, les propostes, els projectes, amb els recursos necessaris per fer-los possibles. S'ha d'educar en els valors de l'esforç, la comprensió i el respecte a l'altre. És la voluntat d'entendre's, la capacitat i l'exercici del diàleg, el que farà possible assolir les fites fixades. I tot això s'ha de fer amb una garantia de mínims i assegurant la igualtat d'oportunitats.

A Catalunya tenim grans reptes, hem de defensar que som un país normal a fi que es respecti l'ús de la nostra llengua i el manteniment del nostre model educatiu, a la vegada que hem de prioritzar esmerçar els recursos en educació i recerca, perquè els països que ho fan contribueixen a un futur de benestar. Les persones grans hi podem contribuir amb els nostres punts forts: seny, coneixement i experiència acumulada. Som un actiu que cal tenir molt present.

La gent gran pot aportar els recursos necessaris per seguir aprenent i disposar-ne, fomentar la motivació per estar al dia en tot el que sabem i en altres aspectes culturals i socials com són les noves tecnologies i els idiomes, que ens han de permetre estar connectats amb el món actual.

Oficina del Congrés
Avinguda Paral·lel, 52
08001 Barcelona
Tel. 93 483 18 58
gencat.cat/benestarsocialfamilia/gentgran/congres
congresnacionalgentgran.bsfgencat.cat

Apostem per l'estratègia del creixement intel·ligent, sostenible i integrador del projecte Europa 2020, per un concepte d'envelliment actiu, on puguem aportar la nostra productivitat social, sense substituir res ni ningú, on puguem dialogar i compartir coneixement.

Atenció a la persona i protecció social

L'atenció a la persona s'inicia amb el respecte a la seva llibertat i les seves opinions i decisions i es complementa posant a la seva disposició els recursos necessaris perquè pugui viure amb dignitat. Per tant, recursos econòmics suficients, alimentació adequada, atenció preventiva i de cura de la salut, habitatge adient, xarxa social i possibilitats de formació permanent serien aspectes fonamentals. Cal tenir molt present que la protecció social contribueix a la reducció dels riscos socials, garanteix uns ingressos, aporta valor al desenvolupament del benestar social, possibilita la creació de llocs de treball i l'activació de l'economia, per tant no podem acceptar que s'entengui com una càrrega sobre el conjunt de la societat. Tot i que això ho compartim, el cert és que la nostra societat segueix mantenint dèficits que ara més que mai s'agreugen amb la crisi econòmica, i per això considerem que cal seguir actuant amb fermesa i avançar en qualitat humana.

Cal endegar polítiques de preparació per a la jubilació en què les persones grans trobin el seu lloc en la societat, amb una informació completa dels itineraris possibles i les opcions que es poden prendre perquè converteixin l'oci inactiu en activitats saludables i, a la vegada, puguin revertir-les cap a la mateixa societat.

Proposem, doncs, en primer lloc, la creació d'una renda garantida a la ciutadania de prestació econòmica per garantir que tothom tingui uns ingressos econòmics per sobre del llindar de la pobresa, d'acord amb l'article 24.3 de l'Estatut d'autonomia de Catalunya. També s'han d'incrementar i activar recursos que evitin i previnguin tot tipus de maltractaments a les persones grans, i atendre les qui els han patit.

Oficina del Congrés
Avinguda Paral·lel, 52
08001 Barcelona
Tel. 93 483 18 58
gencat.cat/benestarsocialfamilia/gentgran/congres
congresnacionalgentgran.bsf@gencat.cat

Dependència

S'han de reduir els terminis de gestió, les llistes d'espera per valoració de grau i per l'accés al Programa d'atenció individual (PIA), o rebre les prestacions econòmiques o de serveis. Hem de recuperar la cotització a la Seguretat Social de les persones cuidadores no professionals. Cal racionalitzar els trams de pagament de l'impost sobre el valor afegit de les places i els productes destinats a les persones amb dependència. S'han de recuperar les ajudes als cuidadors d'aquestes persones. És obligat assegurar els serveis d'ajuda a domicili, la teleassistència, les ajudes tècniques i l'adaptació d'habitatges. Hem d'exigir al Govern de l'Estat el traspàs a Catalunya dels recursos econòmics als quals està obligat a fer arribar per llei. I a Catalunya hem de crear la nostra pròpia Llei, la qual ha de considerar la creació d'una agència catalana de la dependència.

Cal garantir l'accés a centres residencials i centres de dia sense que la situació econòmica de la persona sigui una limitació. S'ha de fer efectiu de forma immediata el desbloqueig de la prestació econòmica vinculada a la seva atenció.

Amb relació a les pensions

El Consell de la Gent Gran de Catalunya i els delegats i delegades del 7è Congrés no aprovem la reforma imposada del sistema públic de pensions, ja que deixariem de percebre en els propers anys el cost del rescat del sistema bancari. Així mateix s'hauria d'aplicar el factor de sostenibilitat als pensionistes futurs des de l'any 2019, de manera que l'esperança de vida es convertirà en un element de penalització. Aquesta reforma incompleix els acords del Pacte de Toledo. Té l'oposició de tots els partits del Congrés, del Consell Econòmic i Social d'Espanya, de les organitzacions sindicals i compta amb les mocions de rebuig aprovades en alguns municipis catalans i consells

Oficina del Congrés
Avinguda Paral·lel, 52
08001 Barcelona
Tel. 93 483 18 58
gencat.cat/benestarsocialifamilia/gentgran/congres
congresnacionalgentgran.bsfgencat.cat

comarcals.

Actualment tenim un bon sistema públic de pensions. És un sistema que sempre ha despertat l'interès del món financer i del sector de les assegurances. Perquè no faci fallida, cal reformar les estructures econòmiques i potenciar l'economia productiva. Si no es fan polítiques per fomentar la creació de riquesa, de llocs de treball i la racionalització de la despesa pública, tard o d'hora no es podrà mantenir el sistema actual. Hem de reiterar la necessitat d'adopció de mesures per superar la precarietat econòmica de les persones que perceben pensions de viduïtat.

Amb relació a la salut

Hem de vetllar perquè no es privatitzi la sanitat pública i es mantingui la qualitat de la gestió. És important reduir les llistes d'espera en tots els àmbits sanitaris. S'ha de potenciar la medicina preventiva i obtenir més eficàcia i eficiència dels equips de prevenció; és necessari crear serveis de geriatria en tots els centres d'atenció primària i els hospitals. Hem de recuperar el control públic dels preus dels medicaments encara que estiguin destinats a patologies menors i s'ha d'eliminar el copagament farmacèutic, i no hem de permetre la discriminació per raons d'edat per accedir a les teràpies més avançades del nostre sistema sanitari.

Oficina del Congrés
Avinguda Paral·lel, 52
08001 Barcelona
Tel. 93 483 18 58
gencat.cat/benestarsocialifamilia/gentgran/congres
congresnacionalgentgran.bsfi@gencat.cat

Amb relació a l'habitatge

Cal aprovar una nova llei hipotecària que prevegi la dació en pagament amb caràcter retroactiu i que resolgui la problemàtica de les persones desnonades del seu primer habitatge. Cal revisar i adequar totes les hipoteques vigents i eliminar-ne les clàusules que es considerin abusives, i posar a l'abast els crèdits tous per adaptar els espais comuns a la mobilitat, per tal d'evitar les situacions de captivitat.

Convé establir lloguers socials en els pisos que tenen immobilitzats els bancs, les caixes i les administracions públiques; cal fer els habitatges de lloguer assequibles per a persones grans amb recursos econòmics limitats i adaptar els costos dels serveis bàsics a les seves possibilitats, i s'han de resoldre els casos d'assetjament immobiliari que afecten especialment la gent gran.

Projecte Europa 2020: envelliment actiu i entorns amigables

En el marc d'aquest projecte, que convindria donar-lo a conèixer, han de ser les persones grans les qui estudiïn i indiquin els canvis que s'han de fer perquè les ciutats esdevinguin més amigables, i amb el suport de les administracions i les organitzacions, promoguin i fomentin l'envelliment actiu i les relacions intergeneracionals, així com els mitjans per respectar l'autonomia de decisió i mantenir la independència tant temps com sigui possible.

Aquest plantejament és una oportunitat magnífica, des del punt de vista territorial, per copsar les mancances que hi ha a qualsevol punt del país i donar-hi resposta, però sobretot en l'àmbit rural, en matèria de transport, de gestió amb les administracions, de promoció i dinamització associativa i de voluntariat.

En aquesta línia, és oportú suprimir les barreres arquitectòniques per millorar l'accessibilitat a edificis i carrers per a les persones grans i amb discapacitats i mobilitat reduïda. Hem de garantir la mobilitat en el transport tant a la ciutat com en l'àmbit rural i unificar criteris per aplicar

Oficina del Congrés
Avinguda Paral·lel, 52
08001 Barcelona
Tel. 93 483 18 58
gencat.cat/benestarsocialfamilia/gentgran/congres
congresnacionalgentgran.bsf@gencat.cat

deduccions en el cost del transport a les persones grans de tot Catalunya. Cal facilitar l'accés a autobusos adaptats i dotar d'ascensors totes les estacions de trens de rodalies i de metro; s'han de coordinar els horaris i els enllaços d'autobusos i trens seguint els principis bàsics del disseny per a tothom. Cal vetllar perquè Catalunya s'integri en el programa de l'OMS de l'envelliment actiu.

És necessari un nou comportament

Cal fer un repartiment més equitatiu de la riquesa, corregir la situació de precarietat laboral, combatre el frau fiscal, l'evasió de capitals, l'economia submergida, els abusos de determinats bancs i caixes i protegir les víctimes més febles i flagrants d'aquesta crisi. Ens cal una política econòmica que permeti activar els motors que han de fer possible que la nostra economia creixi favorablement i afavoreixi l'ocupació i el consum intern, i així garantir els pilars de l'estat del benestar on s'inverteixi decididament en educació, recerca, coneixement i investigació, fer que el sistema sanitari segueixi sent públic i sigui un model de referència internacional.

Cal una reforma fiscal més justa, que millori la suficiència i la progressivitat del sistema i preservi el medi ambient. S'ha d'equiparar en IRPF la fiscalitat de les rendes del capital a les del treball i fer que les grans empreses tributin de forma efectiva pels beneficis que obtenen. És convenient invertir en polítiques socials i crear sistemes de control més eficaços de la despesa pública.

S'ha d'arribar a acords entre tots els partits, les empreses, els sindicats, per construir un gran pacte social de compliment obligat, que preservi els quatre pilars de l'estat del benestar, protegeixi la família i doti el tercer sector social de les eines adients per al compliment de la seva missió.

Cal tenir molt present la Declaració del drets humans i la Carta dels drets i deures de la gent gran, que han d'inspirar actuacions i

Oficina del Congrés
Avinguda Paral·lel, 52
08001 Barcelona
Tel. 93 483 18 58
gencat.cat/benestarsocialifamilia/gentgran/congres
congresnacionalgentgran.bsfgencat.cat

comportaments de persones i organitzacions.

Hi ha d'haver presència de les persones grans en els consells d'administració dels mitjans de comunicació. Cal posar l'accent en les oportunitats existents, que els ciutadans grans rebin la mateixa consideració que la resta i se'n parli sempre sense estereotips.

Finalment, cal indicar la necessitat de promoure actuacions de desenvolupament normatiu que s'indiquen a la ponència i que són necessàries per deixar sense efecte disposicions normatives vigents i crear-ne de noves que ens permetin fer possible assolir tots els acords als quals hem arribat en aquest 7è Congrés.